

TURUN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia: Lausunto täytäntöönpanon kieltämisestä asiassa dnro 964/2026

Lausunnon antaja ja prosessiosoite:

Salon kaupunki
PL 77, 24101 SALO
kirjaamo@salon.fi

Valittaja: Timo Lähteenmäki

Muutoksenhaunallinen päätös:

Salon kaupunginvaltuusto 13.4.2026 § 32, Länsirata Oy:n ratahankkeen rakentamisvaihetta koskeva osakassopimus

Vaatimukset:

Salon kaupunki vastustaa täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevaa vaatimusta ja vaatii, että hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen.

Lausunto:

Asian tausta ja valituksen kohteena oleva päätös

Salon kaupunginvaltuusto päätti valituksenalaisella päätöksellään 13.4.2026 § 32 muun ohella hyväksyä Länsirata Oy:n rakentamisvaihetta koskevan osakassopimuksen liitteineen sekä kuntaosakkaiden sitoumuksen toisen rakentamisvaiheen rahoittamisesta. Kaupunginvaltuusto päätti sitoutua Länsirata Oy:n ratahankkeen ensimmäisen rakentamisvaiheen rahoittamiseen enintään 27 miljoonalla eurolla ja sitoutua vastaamaan Länsirata Oy:n 520 miljoonaa euron vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen tai Suomen valtion muutoin järjestelemän rahoituksen rahoituskustannuksista enintään 2,23 prosentilla.

Valituksenalainen päätös on osa laajempaa kokonaisuutta. Länsirata Oy (aikaisemmin Turun Tunnin Juna Oy) perustettiin Suomen valtion ja osakaskuntien vuosina 2019–2020 käytyjen neuvottelujen jälkeen osapuolten päätöksillä. Valtion ja kuntien voimavarat yhdistämällä voitiin edesauttaa Helsinki-Turku-välisen nopean ratayhteyden toteutumista, jota on suunniteltu eri muodoissaan jo 1970-luvulta lähtien. Hankeyhtiön osakkaat ovat aiemmassa vaiheessa sitoutuneet hankkeen suunnitteluvaiheeseen ja nyt valituksenalaisessa päätöksessä on kysymys sitoutumisesta hankkeen ensimmäiseen rakentamisvaiheeseen.

Kyseessä oleva hanke on yleisen edun kannalta merkittävä hanke, jonka vaikutukset heijastuvat koko yhteiskuntaan. Hankkeeseen osallistuvilla kunnilla vaikutukset ovat

vahvimmat. Kunnan paikallisuudella ilmennetään periaatetta, jossa kunnan toiminta heijastuu ensisijaisesti oman kunnan asukkaisiin, kun yhteistoiminnalla muiden kuntien kanssa mahdollistetaan toiminnan hyödyt myös yhdessä muihin kuntiin. Ratahanke edistää elinkeinoelämän, liikkuvuuden ja hyvinvoinnin yleisiä edellytyksiä ja voidaan siten nähdä kunnan toimialaan kuntalain mukaisesti kuuluvana tehtävänä.

Osakkaiden yhtenäinen näkemys on ollut, että junayhteyden nopeuttamisella vastataan paineeseen kehittää alueiden ja seutujen saavutettavuutta ja hanke on siten elinkeinoelämän, kilpailukyvyyn, asuntotuotannon ja asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tärkeä. Hanke on myös Euroopan komissiossa arvioitu niin merkittäväksi, että sille on muun muassa ajanjaksolle 08/2020–12/2023 myönnetty mittava avustussumma yhteensä 37,5 miljoonaa euroa, joka on tarkoitettu hankkeen todellisiin kustannuksiin. Myös hankeyhtiön osallistuessa CEF Liikenne 2023 -hakuun (CEF2) rahoituksen saamiseksi hanke sai komissiolta erittäin hyvät arviot kaikilta muilta kuin hankkeen kypsyyden (mm. lupamenettelyt kesken ja rakentamissuunnittelu ei vielä alkanut) osa-alueelta, jolloin hakemukseen saatiin kielteinen päätös.

Osakassopimuksen kohta 12.11. käsittelee tilannetta, jossa yhdelle tai useammalle osakkaalle aiheutuu sopimukseen sitoutumista koskeva oikeudellinen este esimerkiksi tuomioistuimen päätöksen johdosta. Tällaisen tilanteen syntyessä kohdan 12.11.1 mukaan ensisijaisesti ryhdyttäisiin toimiin oikeudellisen esteen, kuten esimerkiksi päätöstä mahdollisesti koskevan muotovirheen poistamiseksi tai sopimalla järjestelystä, jossa sopimuksen voimassaoloa jatketaan niiden osapuolten kesken, jota oikeudellinen este ei koske. Mikäli näitä toimia koskevissa neuvotteluissa ei päädyttäisi yksimielisyyteen, sopimus ehtojensa mukaisesti purkautuisi, ellei yhtiön yhtiökokous päättä, että sopimus jatkuu yhä voimassa niiden osapuolten kesken, joita oikeudellinen este ei koske. Mikäli osapuoli ei voi jatkaa sopimuksen osapuolena edellä mainitusta syystä niin yhtiöllä ei ole velvollisuutta palauttaa kyseisen osapuolen yhtiölle jo maksamaa rahoitusta, mikäli erikseen ei nimenomaisesti muuta sovita.

Täytäntöönpanon kieltämisestä

Kuntalain 143 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Sitoutumisen kohteena olevassa osakassopimuksessa on otettu huomioon tilanne, jossa osapuoli ei sopimukseen sitoutumista koskevan päätöksen kumoutumisesta tai muuttumisesta, pakottavasta lainsäädännöstä tai tuomioistuimen lainvoimaisesta päätöksestä johtuen voi jatkaa sopimuksen osapuolena. Mikäli valituksenalainen päätös osakassopimukseen sitoutumisesta kumoutuisi ja asian käsittelyn

lopputuloksena olisi nyt tehdyn päätöksen vastaisesti osakassopimuksen hylkääminen, olisi Salon kaupungin edelleen sopimukseen sitoutumisen jälkeen mahdollista jättäytyä sopimuksesta oikeudellisen esteen ilmetessä.

Sinänsä taloudellisten menetysten riski ei tee valitusta kuntalain 143 §:ssä tarkoitettuun tavoin hyödyttömäksi. Ottaen huomioon odotettavissa oleva valituksen käsittelyaikataulu tuomioistuimessa sekä osakassopimuksen mukainen ratahankkeen rahoituksen vaiheistaminen, ei valituksen käsittelyn aikana tehtävän taloudellisen panostuksen määrä myöskään ole merkittävä suhteutettuna Salon kaupungin viimeisimmän vahvistetun tilinpäätöksen taseen loppusummaan. Päätöksen täytäntöönpanon ei siten tältäkkään osin voida nähdä tekevän valitusta hyödyttömäksi.

Ratahanke on yhteiskunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävä. Asia koskee erityisesti hankeyhtiön osakkaita eli valtiota sekä useita kuntia. Ratahankkeen etenemisen viivästyminen suunnitellusta aikataulusta aiheuttaisi hankkeessa mukana oleville tahoille ylimääräisiä kustannuksia. Ratahankkeen arvioidut kokonaiskustannukset huomioon ottaen myös viivästymisen taloudelliset vaikutukset olisivat mitä todennäköisimmin merkittäviä. Ratahankkeen etenemisen viivästyksellä voi kustannusvaikutusten ohella olla myös muita laajakantoisia ratahankkeen toteuttamiseen liittyviä negatiivisia vaikutuksia ja ratahankkeen viivästymisen voidaan nähdä jopa vaarantavan koko hankkeen toteutumisen sekä osakkaiden jo tekemät merkittävät taloudelliset panostukset. Hankkeen yhteiskunnallinen merkittävyys huomioon ottaen hankkeen etenemistä suunnitellun aikataulun mukaisesti on pidettävä tärkeänä ja yleisen edun mukaisena.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen valittajan oikeusintressi ei vaarannu päätöksen toimeenpanosta huolimatta eikä valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Ottaen huomioon päätöksen täytäntöönpanoon ja hankkeen suunnitellun aikataulun mukaiseen etenemiseen liittyvät merkittävät yleiset edut sekä täytäntöönpanokiellon aiheuttama merkittävä haitta yleiselle intressille, asetettu täytäntöönpanokiello tulee kumota ja poistaa.

Asian aiempi käsittely

Salon kaupunki on aikaisemmin lausunut olennaisesti samansisältöisestä aiemmasta osakassopimuksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä (Salon kaupunginvaltuuston 15.12.2025 § 77) tehdyn valituksen johdosta päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä asiassa dnro 112/2026. Välipäätöksellään 556/2026 hallinto-oikeus kumosi väliaikaisesti asettamansa päätöksen täytäntöönpanokiellon. Vastaavin perustein täytäntöönpanokielloa koskevaa vaatimusta ei tule hyväksyä myöskään käsillä olevassa asiassa.

Liitteet

Liiteluettelo oheistettu lausuntoon